

NYE ERFARINGER MED CO-CREATION:

KAN MAN KOMME DEM PÅ DÅSE?

TEKST: SØREN EGERT
FOTO: DR, Finn Vejlbj, Morten Jakobsen

Måske fik landsbyen Fjølstervang ved Herning kun sit såkaldte udeforsamlingshus, fordi forår og sommer 2013 bød på den opsigtsvækkende og landsdækkende kampagne BYG DET OP.

Kampagnen er udviklet i samarbejde mellem DR og Dansk Arkitektur Center (DAC) i partnerskab med Realdania, Lokale og Anlægsfonden og Statens Kunstfonds Arkitekturudvalg og med rådgivning fra COWI. Forleden blev kampagnen evalueret på et debatmøde i DAC i København.

Fjølstervang blev en af kampagnens vindere og løb med både et økonomisk tilskud og ikke mindst rådgivning fra bl.a. arkitekter.

Sidegevinsten – at der var stort mediefokus på forløbet – gjorde processen lettere, og papirerne i også alle de andre BYG DET OP-projekter kom relativt hurtigt igennem de forskellige forvaltninger i kommunerne. Co-creation i praksis.

SMEDENS BESLAG

Og det er da også på den måde, en af ildsjælene bag udeforsamlingshuset i Fjølstervang, Henrik Hammelsvang, udlægger teksten.

-Man skal huske på, at der blot bor 500 mennesker i Fjølstervang, og mange af vores ressourcer er måske gemt lidt væk i hverdagen. Når så et projekt som BYG DET OP bliver præsenteret, får vi jo lyst til at samarbejde. I hele byen. Smeden tegner måske nogle nye beslag, så vi kan spare et par uger på byggetiden. Vi vidste jo godt, at smeden var i byen, men samarbejdsprojektet gjorde, at vi også fik øje på ham, siger Henrik Hammelsvang.

Byg det op er en konkurrence, der giver dig chancen for at bygge din by bedre. Byg det op er udviklet i samarbejde mellem DR og Dansk Arkitektur Center i partnerskab med Realdania, Lokale og Anlægsfonden og Statens Kunstfonds Arkitekturudvalg med rådgivning fra COWI.

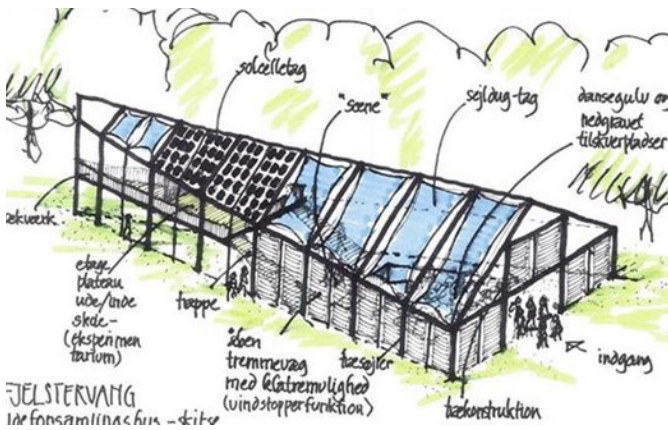
Han er på det rene med, at 2013 er et kommunalt valgår, og han underkender slet ikke, at den massive medieomtale af forsamlingshusprojektet i lokale og regionale medier kan ha lettet sagsbehandlingen hos myndighederne.

-Samarbejdet med myndighederne var uden gnidninger hele vejen igennem. Alt gik hurtigt, men i selve arbejdsgruppen bag udeforsamlingshuset kom vi et par gange i den situation, at det høje tempo i hele processen faktisk satte vores eget samarbejde ud af kraft. Simpelthen fordi vi jo skulle videre, og så måtte én person træffe beslutninger her og nu, påpeger Henrik Hammelsvang.

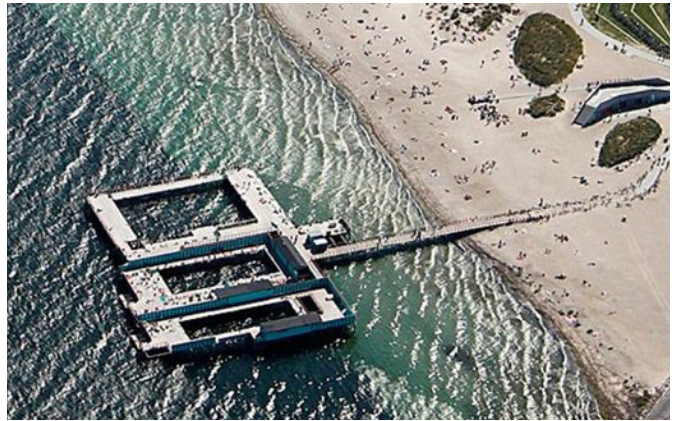
MEDIERNE

BYG DET OP nød stor mediebevågenhed i flere måneder. Ikke blot lagde en af drivkræfterne, DR, sendeflader, platforme og manpower ind i projektet. Også de lokale og regionale medier blev ramt af en BYG DET OP-feber.

DE FIRE VINDERPROJEKTER:

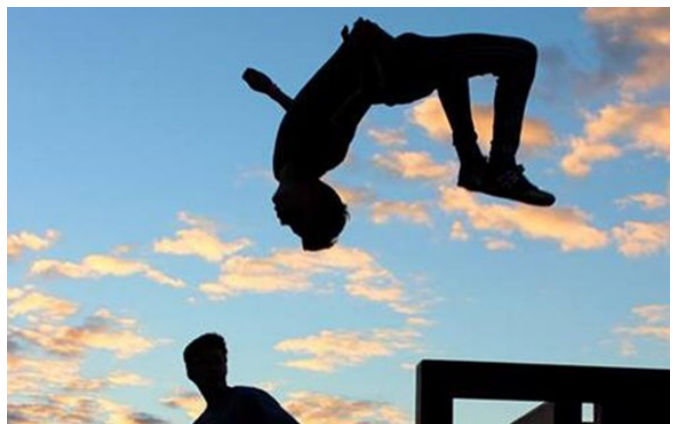
Bæredygtigt forsamlingshus : I Fjelstervang bor der 500 mennesker. De drømmer om at mødes tæt på naturen i et bæredygtigt udeforsamlingshus.

Moderne badeanstalt i Kolding Fjord: Helgoland ved Amager Strandpark i København er inspirationskilden for finaleforlaget fra Kolding.

Skaterpark ved havnen: 100 drenge fra Lemvig har ønsket sig en skaterpark på havnen - den får de nu. Foto: Finn Vejlbj

Super Street: Drengene fra byen har i fremtiden rig mulighed for at udfolde deres parkoureverner. Foto: Morten Jakobsen

Kent Martinussen, administrerende direktør i Dansk Arkitektur Center, underkender ikke, at den store mediebevågenhed visse steder kan ha påvirket både evnen og lysten til at skabe noget sammen.

-Medieinteressen tillader jeg mig først og fremmest at tage som et udtryk for, at vi har valgt rigtigt i hele processen omkring partnerskaberne i BYG DET OP. Man kan måske sige, at både DAC og DR er nationale public service institutioner. Og i forløbet omkring BYG DET OP gælder jo, at DAC og DR måske har presset venligt på, så forskellige processer, fx i kommunerne, fik en lettere gang på jorden. Så det store spørgsmål er derfor: Hvordan kan man putte erfaringerne fra BYG DET OP på dåse? DAC og DR kan jo ikke være med altid, men vi skulle ikke desto mindre gerne ha BYG DET OP-processerne til at foregå langt oftere, understreger Kent Martinussen.

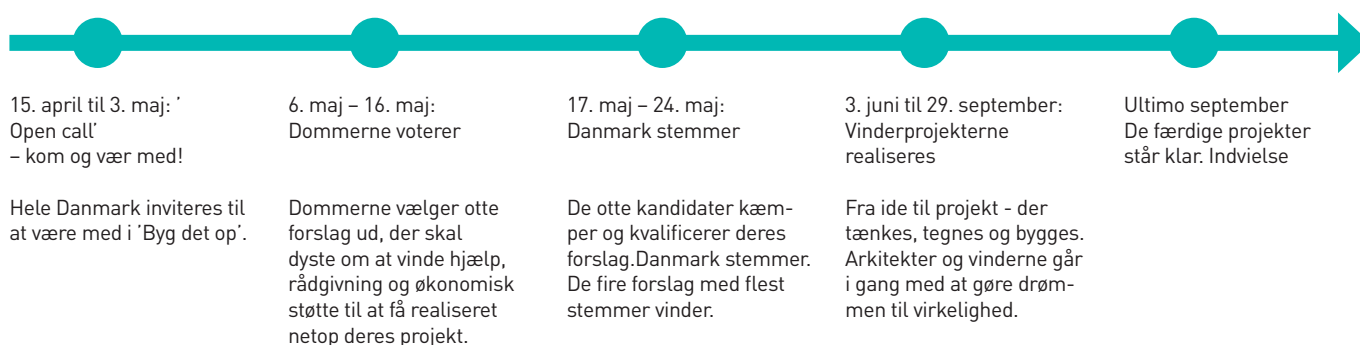
NETVÆRK

-Som jeg ser det, er co-creation i høj grad et spørgsmål om orkestrering af netværk. Det er ikke nok, at to, der gerne vil arbejde sammen, finder hinanden.

Det har mindst lige så stor betydning, hvordan deres forskellige netværk spiller sammen. DAC har fx adgang til kommunerne, fondene, arkitekterne, borgergrupper etc., fordi vi arbejder aktivt på feltet. Co-creator vi så med en partner, der har helt andre kompetencer men også mestrer at orkestrere eget netværk, så er muligheden for at nå noget frugtbart absolut til stede, vurderer Kent Martinussen.

MINDRETALLET

-BYG DET OP har afsløret et meget stort borgerengagement, når vi taler om bygninger, byrum og liv i byerne. Engagementet ligger meget dybt. Og i et forløb som BYG DET OP kommer det tydeligt frem, at vi i Danmark har en stærk demokratisk tradition. Når det specifikt gælder planlægning af fx byer, så viser BYG DET OP, at vi har en indgroet respekt for mindretallet. Planlægningen må ikke tromle mindretallet, og BYG DET OP-forløbene har vist, at embedsværket magter at tage de hensyn, selv om regelsættene er enorme.

-Udvikling af byerne handler meget om nutidighed. Undervejs i BYG DET OP stødte jeg på en borgmester, som er meget optaget af at sørge for, at man griber borgerens engagement og interesse, når den er der. Borgmesterens pointe var, at man ikke skal vente seks måneder, før sagsbehandlingen går i gang, selv om det ellers ville passe bedst ind i kommunens egne planer. Man skal komme i gang hurtigt – også mens pengene er der, konstaterer Kent Martinussen med et smil.

BORGERMØDE OG JA-HAT

BYG DET OP-kampagnen trak på de erfaringer, vidt forskellige praktikere sidder inde med, og projekternes mangfoldighed afspejler netop, at mange fagligheder har været i spil.

En af de erfarne praktikere, der har kigget på fra sidelinjen, er udviklingsdirektør i NCC, Karl Gustav Jensen.

-For mig har BYG DET OP understreget, at der helt reelt er et meget stort engagement hos den enkelte borger, når vi taler om at bygge nyt eller ændre på noget eksisterende i nærmiljøet. Borgermøder forløber jo vidt forskelligt, men når et borgermøde rammer rigtigt, bliver det endelige resultat også godt, og borgerindflydelsen på det endelige projekt har

derfor været optimal. BYG DET OP-forløbene inspirerer forhåbentlig til, at flere vil lytte mere, siger Karl Gustav Jensen.

KONDITORBRANCHEN

-Mediebevågenheden omkring BYG DET OP har gjort, at ganske meget har kunnet gennemføres på rekordtid, og hvis jeg må sige det stille og roligt: Sådan er min hverdag i entreprenørbranchen ikke. BYG DET OP-forløbene har været begunstiget af, at mange embedsmænd fra dag ét tog ja-hatten på. I min hverdag bruger vi mange ressourcer på selve myndighedsbehandlingen. Selvfølgelig er sagerne komplekse, men BYG DET OP har jo illustreret, at vi måske godt kan gøre det hele lidt mere simpelt. Den enkelte kommune udfører som regel arbejdet rigtig godt. Når næste led så kommer på, eksempelvis regionerne, så koster processen tid. Man afventer svar, er svaret så ikke konstruktivt, går processen i gang på ny. Og så må man aldrig glemme, at der er forskel på at bygge i et lille samfund og at bygge i en storby. Men som entreprenører skal vi selvfølgelig være bevidste om, at vi ikke arbejder i konditorbranchen. Det vi bygger i dag, står der forhåbentlig også om 100 år, som Karl Gustav Jensen udtrykker det.